

2014:40

Agusastugan 2014

Antikvarisk medverkan, 2014

Jimmy Juhlin Alftberg

Regionmuseet
Kristianstad
Landsantikvarien i Skåne

Rapport 2014:40

Agusastugan 2014

Antikvarisk medverkan, 2014
Andrarum socken, 1022
Tomelilla kommun
Skåne län

Jimmy Juhlin Alftberg

Regionmuseet Kristianstad Landsantikvarien i Skåne

Kristianstad
Box 134, Stora Torg
291 22 Kristianstad
Tel 044 – 13 58 00 vx, Fax 044 – 21 49 02

Lund
Box 153, St Larsomr. Byggnad 10
221 00 Lund
Tel 046 – 15 97 80 vx

www.regionmuseet.se

© 2014 Regionmuseet Kristianstad / Landsantikvarien i Skåne
E-rapport 2014:40

Omslagsfoto: Agusastugan, vy mot östra långsidan.
Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle. Dnr 507-99-502.

Agusastugan 2014

Innehåll

Sammanfattning av utförda åtgärder	5
Administrativa uppgifter	5
Byggnadshistorik med relevans för ärendet	5
Skyddsföreskrifter enligt KML	5
Utförda åtgärder	5
Boningshuset	5
Loge	6
Övrigt	7
Iakttagelser under restaureringen	8
Avvikelser från arbetshandlingar	8
Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder	8
Övriga handlingar med relevans för ärendet	9
Bilaga 1	10

Tomelilla kommun, Agusastugan ungefärligt markerad.

Del av Andrarum socken, Agusastugan markerad.

Sammanfattning av utförda åtgärder

Under årets arbeten har sex fackfyllningar i korsvirkesstommen omputsats, röt-skadade panelbrädor bytts, rännen bakom logen har grävts ur och ena portbladet på logens södra långsida har ersatts mot ett nyttillverkat. Därutöver har det inbyggda gavelröstet med kvarvarande rester av hasselflätning mätts upp och dokumenterats.

Administrativa uppgifter

Objekt	Agusastugan
Socken	Andrarum
Kommun	Tomelilla
Arbetshandlingar	2012-08-30, Knadriks Kulturbygg
Länsstyrelsens diarienummer	434-19891-12
Regionmuseets diarienummer	K12.20-217-12, 1022
Byggherre/beställare	Albo härads hembygdsförening
Entreprenör	Knadriks Kulturbygg
Antikvarisk medverkan	Regionmuseet Kristianstad/Landsantikvarien i Skåne genom Jimmy Juhlin Alftberg
Byggnadstid	Sommaren–hösten 2014
Slutbesiktning	2014-08-28
Bidrag till kulturmiljövård	46 552:- inkl. moms (90% av de kulturhistoriskt motiverade kostnaderna)
Rapport granskad av	Emelie Petersson

Byggnadshistorik med relevans för ärendet

Årets bidragsarbete är det andra av Länsstyrelsens bemyndigandebeslut som löper 2013–2015. Insatsen 2013 redovisas i regionmuseets rapport 2013:27.

Skyddsföreskrifter enligt KML

Agusastugan skyddas sedan 1963 som byggnadsminne.

Utförda åtgärder

Boningshuset

Fyra fackfyllningar på södra gaveln omputsades efter att den befintliga, förbrukade lerputsen tagits bort (fig.1). Innan omputsning vättes fackfyllningarna, som består av tegel och lersten. Putsbruket bestod av lika delar återanvänd lera (från de aktuella fackfyllningarna) och ny lera. Magring skedde med murgrus i bland-

ningen 1:1. Samma procedur utfördes på östra långsidan, där de borttagna fackfyllningarna, 2 stycken, utgjordes av cementputs (fig. 2). Ny lerputs påfördes i ett lager om 1–2 cm. Lerputsens komprimerades med lerslätta. Vittning skedde, på samtliga omputsade ytor, i tre omgångar med kalkmjölk och kalkborste. Ingen eftervattning med kalkvatten skedde.

På västra långsidan, som är panelklädd, byttes sex locklister mot nyttillverkade (tre av fullängd och tre korta under fönster), i mått likt befintliga (sågad gran). Fästning utfördes med blanka spik.

Fig. 1. Boningshusets södra gavel. Pilarna markerar de omputsade fackfyllningarna.

Fig. 2. Boningshusets östra långsida. Pilarna markerar de omputsade fackfyllningarna.

Logen

Västra portdörren ersattes med nyttillverkad av spontad, sågad fur, med originaldelen som förlaga (fig. 3 och 4). Befintliga järndetaljer återanvändes och fästning mot narar gjordes med blanka spik. Den borttagna portdörren förvaras i logen.

Bakom logen grävdes en befintlig, men igenvuxen och igensatt, avvattningsränna ur. Därutöver byttes fem panelbrädor och två locklister mot nyttillverkade (sågad gran). Fästning utfördes med blanka spik. Fig. 5.

Fig. 3 och 4. Logdörren före och efter arbetet.

Fig. 5. Bytta panelbräcor och locklister bakom logen (norra sidan). Under panelen finns den utgrävda rännan, som hunnit bli överväxt vid tidpunkten för slutbesiktningen.

Övrigt

Den inbyggda, hasselflätade gaveln som finns på boningshusets vind har mätts upp och dokumenterats genom försorg av Therese Melin och Henrik Sundahl, Knadriks Kulturbygg (fig. 6). Den redovisas till sin helhet i Bilaga 1.

Fig. 8. Den inbyggda gaveln.

lakttagelser under restaureringen

De putsningsarbeten som företagits på boningshusets södra gavel omputsades så sent som 2011 och 2013 (se Regionmuseets rapport 2013:27). Det är okänt varför lerputsen släpper men en teori framställd av Knadriks Kulturbygg gör gällande att lerstenen i fackfyllningarna kan innehålla en hög saltmängd, som extraherar ur materialet och på så vis separerar ytputsen.

Avvikelser från arbetshandlingar

Inga avvikelser har noterats.

Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder

Samtliga åtgärder är väl utförda i enighet med Länsstyrelsens bidragsbeslut.

Fig. 9. Boningshusets södra gavel, under arbetet. Foto Henrik Sundahl, 2014.

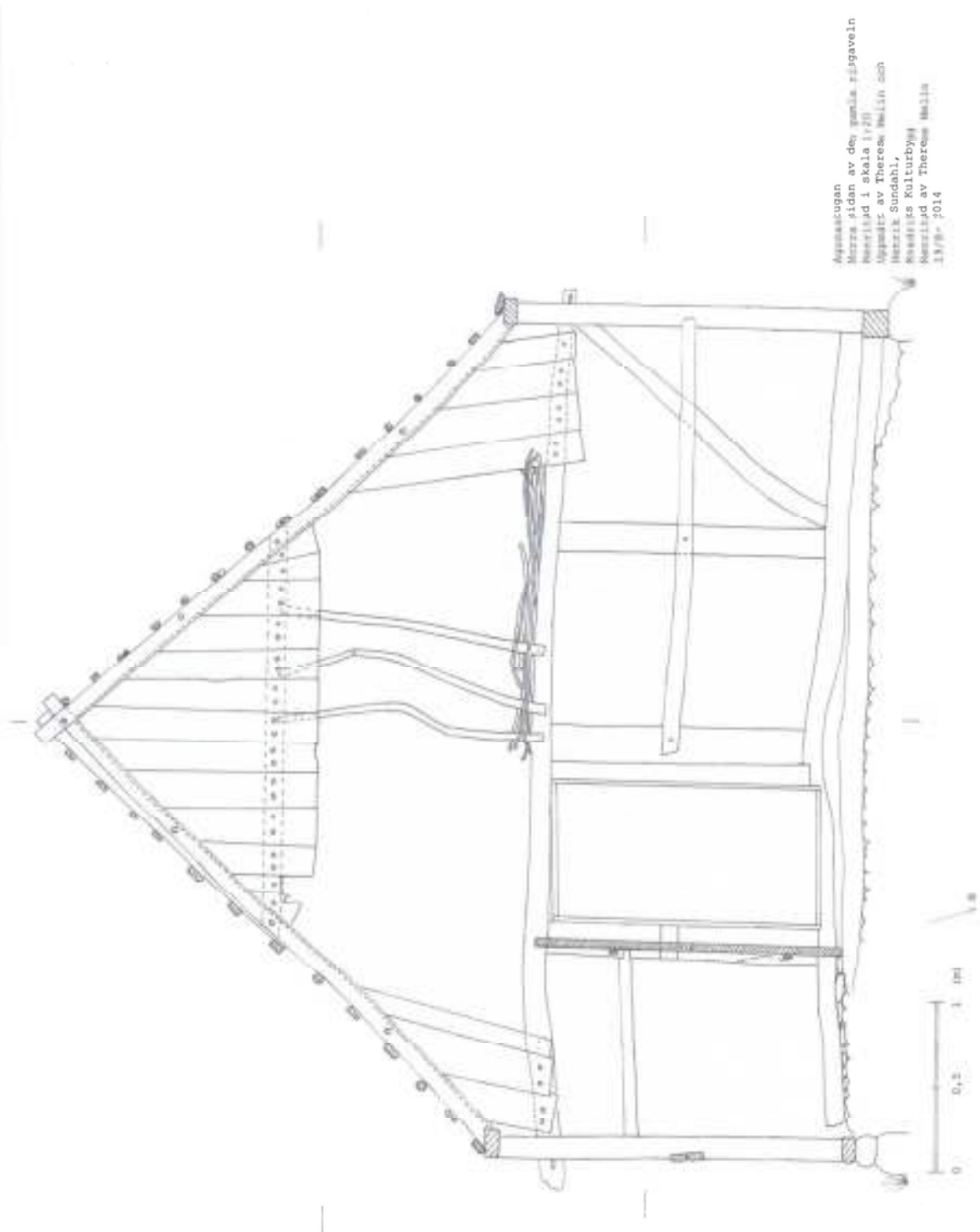
Övriga handlingar med relevans för ärendet

- 2012-08-30 Offert och åtgärdsplan 2013–2015
- 2012-09-02 Hembygdsföreningens ansökan om byggnadsvårdsbidrag
- 2013-06-05 Länsstyrelsen bidragsbeslut
- 2014-09-08 Slutbesiktningsprotokoll

Kristianstad 2014-11-14

Jimmy Jublin Alftberg

Bilaga 1

Apparattegen
Merza sidan av den gamla råsgavein
Keritid 1 skala 1:20
Apparat av Theresen Mellin och
Henrik Sundahl,
Kansliets Kulturböj
Keritid av Theresen Mellin
11/8-2014

Regionmuseets E-rapportserie 2014

Kulturmiljö

1. Baldringe kyrka – utvändig renovering, Baldringe sn, AM, Maria Sträng, 2013
2. Pynten i Vattenriket, Kristianstad sn, BD, Jimmy Juhlin Alftberg och Helene Stalin Åkesson, 2013–2014
3. Barkåkra kyrkogård, Barkåkra sn, VP, Åsa Jakobsson och Maria Sträng, 2013
4. Södra Sandby kyrka – medeltida träskulpturer, Södra Sandby sn, AM, Maria Sträng, 2013
5. St Petri kyrka – ombyggnad av värme- och ventilationssystem, Klippans sn, AM, Åsa Eriksson Green, 2013
6. Långalts myr – markanvändning och historia, Örkelljunga och Skånes Fagerhult sn, DK, Cissela Olsson, 2013
7. Östra Karaby kyrka – utvändig renovering, Östra Karaby sn, AM, Kerstin Börjesson, 2013
8. Dalby kyrka, 9½- Sekler av förändring, byggnadsarkeologiska iakttagelser vid utvändig renovering, Dalby sn, BAD Petter Jansson, 2012
9. Norra kyrkogården i Lund, Lunds stad, VP och bilaga med kvartersbeskrivning, Kerstin Börjesson, Åsa Jakobsson och Anna Rabow, 2013
10. Buxbom, Handbok om buxbom på begravningsplatser i Skåne och Blekinge, PJ, Cissela Olsson och Anna Rabow, 2014
11. Dörrar och portar på uthus – kurs inom landsbygdsprogrammet, Helena Rosenberg, 2013
12. Kvistofta församlings kyrkor – utrustning för värmesystem, Bårslövs sn, Fjärestad sn, Glumslöv sn och Kvistofta sn, AM, Maria Sträng, 2014
13. Östra kyrkogården i Lund, Lunds stad, VP, Kerstin Börjesson, Åsa Jakobsson och Anna Rabow, 2014
14. Gundrastorp – Ekholmens dammverk, Vittsjö sn, AM, Helena Rosenberg, 2013–14
15. Bäckaskog slott 2014, Kiaby sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2013–14
16. Krubbemölla – omläggning av stråtak, Vitaby sn, AM, Emelie Petersson, 2014
17. Glimmebodagården – vårdåtgärder 2014, Brösarp sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2014
18. Brönnestad kyrkogård, Brönnestad sn, VP, Åsa Eriksson Green, Åsa Jakobsson och Emelie Petersson, 2013
19. Sankt Nicolai kyrka – tillbyggnad vindfång, Trelleborgs sn, AM, Kerstin Börjesson, 2013
20. Ignaberga kyrka – invändig renovering, Ignaberga sn, AM, Åsa Eriksson Green, 2012
21. Tomelilla Byagård – Vård- och underhållsplan, Tryde sn, VP, Jimmy Juhlin Alftberg och Lars Buhrgard, 2014
22. Heliga Trefaldighetskyrkans kyrkogård, Kristianstad sn, VP, Åsa Eriksson Green, Åsa Jakobsson, Boel Nordgren och Cissela Olsson, 2013
23. Vallkärra kyrkogård, Vallkärra sn, VP, Åsa Jakobsson, Anna Rabow och Carin Strümpel-Alftén, 2014
24. Käseholm. Natur- och kulturvärden – en översikt, Tryde sn, DK, Cissela Olsson, 2014.
25. Skurups kyrka, kalkmålningar i kor och absid, Skurups sn, AM, Petter Jansson och Linn Ljunggren, 2014
26. Hassle Bösarps kyrka – utvändig renovering, Hassle Bösarp sn, AM, Anna Rabow, 2014
27. Burlövs gamla prästgård - putslagning, Burlöv sn, AM, Anna Rabow, 2014
28. Skiffertak på Klippans bruk, Klippans sn, AM, Helene Stalin Åkesson och Linn Ljunggren, 2014
29. Fastighetsvillan Pålsjö kyrkogård, Helsingborgs sn, AM, Helene Stalin Åkesson, 2014
30. Glimmebodagården – golvundersökning 2014, Brösarp sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2014
31. Holmby kyrka – utvändig renovering, Holmby sn, AM, Maria Sträng och Linn Ljunggren, 2014
32. Ballingstorp och Per-Ols – diverse arbeten 2014, Kviinge sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2014
33. Nosaby kyrka – invändig renovering, Nosaby sn, AM, Åsa Eriksson Green, 2013
34. Ekeby kyrka – Ramp och innerfönster, Ekeby sn, AM, Petter Jansson och Linn Ljunggren, 2014
35. Djurröds kyrka – konservering av altarpopsats och predikstol, Djurröds sn, AM, Petter Jansson och Linn Ljunggren, 2014
36. Särslövs kyrka – renovering torn, tak, fasader, Särslövs sn, AM, Kerstin Börjesson, 2014
37. Hammarlövs kyrka- invändig renovering, Hammarlövs sn, AM, Petter Jansson, 2014
38. Hakarp 2:10 – åtgärder på ekonomibygnad, Bräkne Hoby sn, AM, Emelie Petersson, 2014
39. Renovering av gravplats, Gamla kyrkogården, Kristianstad stad, AM, Åsa Eriksson Green, 2013
40. Agusastugan 2014, Andrarum sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2014

Förkortningar:

AF-antikvarisk förundersökning
AM- antikvarisk medverkan
AU-arkeologisk utredning
DK- dokumentation, övrigt

FU- arkeologisk förundersökning
KA- kulturhistorisk analys
MD-murverksdokumentation
OU- osteologisk undersökning

PJ- projektrapport
UN- arkeologisk undersökning
BD- byggnadsdokumentation
BAD-byggn-ark-dokumentation

